

La mulți ani!

Cetatea Cavalerilor

Nr. 12(40)/Decembrie 2023

Nr. 12 (40)/ DECEMBRIE 2023

Cetatea Cavalerilor

Fondator, Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
Editor, Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

„Eminescu și Cernăuții” – un film documentar la ceas aniversar

Dr. Ionel NOVAC

Începutul lui 2023, an în care s-au împlinit 165 de ani de când copilul Mihai, pe atunci Eminovici, punea piciorul pentru prima oară în orașul de pe Prut, ne-a adus un nou film documentar, „Eminescu și Cernăuții”, dedicat celui mai mare poet pe care Dumnezeu l-a dat până astăzi poporului român. Filmul a fost realizat de către GCC Film Global, producător general, GCC Film Worldwide și Mihai Grosu, coproducători, în baza scenariului scris de Ionel Novac (prima parte) și Vasile Bâcu (Cernăuți, partea a doua).

Având o durată de 65 de minute, acesta a fost realizat la Ipotești și în Bucovina de Nord, în perioada aprilie - decembrie 2022. Astfel, au fost filmate secvențe la Casa Memorială și la lacul de la Ipotești, la cele două școli urmate de junele Eminescu la Cernăuți, la casa profesorului Aron Pumnul și la mormântul acestuia din cimitirul Horecea, în locurile pe care le-a cutreierat împreună cu prietenii, dar și la Arhivele Naționale ale Ucrainei, filiala Cernăuți, unde au fost regăsite documente școlare ale acestuia.

Regia și imaginea filmului documentar sunt semnate de Irina și Mihai Grosu, muzica a fost compusă de Dimitriy Stoicov, iar în rolurile principale au fost distribuiți în exclusivitate etnici români din regiunea Cernăuți. Filmul, realizat din resurse financiare private, s-a bucurat de sprijinul și susținerea Societății pentru Cultura și Literatură Română în Bucovina „Mihai Eminescu” din regiunea Cernăuți, al Primăriei orașului Cernăuți și al Consulatului General al României la Cernăuți.

Premiera absolută a filmului documentar „Eminescu și Cernăuții” a avut loc la 13 ianuarie 2023, la Colegiul Național „Petru Rareș” din Suceava, urmată de alte prezentări la Liceul „Alexandru cel Bun” din Cernăuți (15 ianuarie 2023), Casa Memorială „Mihai Eminescu” din Ipotești (16 ianuarie 2023), Casa de Cultură din Voluntari-Ilfov (21 ianuarie 2023) și Muzeul Național al Literaturii din București (22 ianuarie 2023). În perioada 15-21 ianuarie 2023, filmul a rulat și la Cinematograful „Union” din București, ulterior fiind proiectat și în alte locații din țară.

Prima parte a documentarului încearcă să redea în imagini cât mai sugestive principalele momente cronologice ale legăturii Poetului cu orașul de pe Prut, începând cu prima deplasare a acestuia la Cernăuți (toamna anului 1858) și până la ultima sa trecere, cea de dinaintea Crăciunului anului 1885.

Așa cum era cunoscut la vremea sa, o fire ambițioasă, căminarul Gheorghe Eminovici dorea să-și vadă copiii bine școliți și realizați în viață, astfel că alege să-i ducă la școlile nemțești din Cernăuți, considerate printre cele mai bune la acea vreme. În 1858 este rândul tânărului Mihai să fie adus și el aici, tatăl său înscriindu-l direct în clasa a treia, la „National Hauptschule”, unde va face și clasa următoare. În cei doi ani școlari locuiește, împreună cu frații mai mari, la profesorul Aron Pumnul.

În toamna anului 1860, Mihai este înscris la K.K. Ober-Gymnazium, dar, din cauza neînțelegerilor cu frații mai mari, tatăl său îi găsește chirie la birjarul Nicoale Țirțec. Rămânând repetent în clasa a II-a, Mihai este mutat la profesorul Victor Blanchin, în speranța că aici va învăța și limba franceză. Însă, în

ciuda rezultatelor mulțumitoare obținute la învățătură în primul semestru, după vacanța de Paște acesta nu se mai întoarce la Cernăuți pentru finalizarea studiilor.

Mihai se întoarce la Cernăuți abia în primăvara anului 1864, însoțind trupa Ștefaniei Tardini. În perioada martie-mai, trupa susține o serie de spectacole la „Hotel de Moldavie”, de la care acesta este de nelipsit. Odată cu plecarea trupei, Mihai părăsește și el Cernăuții.

Va reveni pentru o scurtă perioadă la Cernăuți și în primăvara anului următor, prilej pentru a urmări ultimele spectacole ale trupei Tardini-Vlădicescu, dar la încheierea stagiunii dispare odată cu aceasta.

Nereușind să se înscrie la gimnaziul din Botoșani, în toamna anului 1865 tânărul Mihai revine iarăși la Cernăuți, cu intenția de a-și finaliza studiile ca privatist. Se stabilește la profesorul Pumnul, care îi încredințează biblioteca sa și de care acesta se ocupă cu mare grijă. Dar moartea neașteptată a profesorului îl va determina să se mute din nou, nu înainte de a scrie poezia „La mormântul lui Aron Pumnul”, care va fi inclusă în broșura comemorativă „Lăcrămioarele învățăceilor” dedicată iubitului lor profesor.

În această perioadă începe colaborarea cu revista lui Iosif Vulcan, „Familia”, care, în numărul din 9 martie 1966, îi publică poezia „De-aș avea” și îi schimbă numele din Eminovici în Eminescu. Neconsolat de moartea lui Aron Pumnul, în toamna aceluiași an, Mihai părăsește din nou Cernăuțiul, luând calea Ardealului.

Vor trece alți trei ani până când acesta va veni din nou la Cernăuți, dar acum în calitate de sufleor al trupei lui Mihail Pascali. De rușine, evită să se arate foștilor colegi, dintre care unii erau studenți la Universitate.

În octombrie 1875, cu prilejul inaugurării Universității și aniversării a o sută de ani de la încorporarea Bucovinei la Austria, poposește pentru câteva zile la Cernăuți, aducând cu el câteva sute de exemplare din broșura „Răpirea Bucovinei”. Acum își reîntâlnește vechii colegi și prieteni, între care Teodor V. Ștefanelli, împreună cu care ia masa la hotelul „Pajura Neagră” și vizitează casa și mormântul profesorului Aron Pumnul.

Peste zece ani, Mihai Eminescu va vedea pentru ultima oară Cernăuții. Era în preajma Crăciunului, când acesta o vizitează pe sora sa Aglaea, căsătorită pe atunci cu profesorul Ion Drogli. Bolnav, poetul avea nevoie de liniște, motiv pentru care doarme la casa Aspasiei Kaplonska, sora lui Oreste Renney, fostul prefect rădăuțean pe vremea serbării de la Putna. Totuși, în cele câteva zile petrecute la Cernăuți, va asista la o reprezentație teatrală dată de copiii Aglaei și ai proprietarului casei, profesorul Constantin Isopescu-Grecul. Și, ca un ultim cântec de lebedă, va fi sufleorul micilor actori, poate un remember al vremilor trecute.

În partea a doua a filmului, istorici și literați din Bucovina de Nord vorbesc despre cum, după 1944, propaganda sovietică l-a transformat pe Eminescu din poetul național al românilor într-un oarecare „poet moldovean”, tinerii studiindu-i opera în litere chirilice, străine limbii române. Astfel, rând pe rând, îi vom asculta pe arhivista Maria Guțu, ghidul și istoricul Nicolae Costaș, jurnalistul Nicolae Șapcă, cercetătorul Petru Grigor, profesorul Nicolae Mintencu, dar și pe jurnalistul și poetul Vasile Băcu, co-scenarist al filmului, care ne vor prezenta cum au făcut, alături de nume sonore ale populației românești din regiunea Cernăuți, tot ce le-a stat în putință pentru a pune în valoare numele și creația poetului nepereche. Dar și lupta acestora pentru păstrarea și cultivarea limbii române, în fruntea căreia l-au așezat ca drept stindard de neclintit pe „Luceafărul” poeziei românești.